

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΕΛΣΤΑΤ Οδηγίες Ποιότητας

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) στοχεύει στη διασφάλιση και περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων στατιστικών και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των χρηστών σε αυτές. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται δια της πλήρους εφαρμογής του Ελληνικού και Ευρωπαϊκού νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου για τις στατιστικές. Αυτό περιλαμβάνει τον Ελληνικό Στατιστικό Νόμο (Νόμος 3832/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) [1], τον Ευρωπαϊκό Στατιστικό Νόμο (Κανονισμός (ΕΚ) 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/759 [2]), τον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές [3], τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς στατιστικού περιεχομένου, τον Κανονισμό Στατιστικών Υποχρεώσεων των φορέων του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος (ΕΛΣΣ) [4] και τα Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ των φορέων του ΕΛΣΣ. Ένας καθοριστικός παράγοντας για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου είναι η εφαρμογή της Δέσμευσης για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές (Commitment on Confidence in Statistics)¹, που υπογράφηκε από την Ελληνική Κυβέρνηση και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2012 (Άρθρο 8 και Παράρτημα Ι του Νόμου 4051/2012 [5]).

Μέσα στο Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα (ΕΣΣ), η έννοια της ποιότητας θεωρείται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και όχι μόνο σε σχέση με την ακρίβεια των στατιστικών στοιχείων. Στην ΕΛΣΤΑΤ, όπως και στα υπόλοιπα μέλη του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος, οι εργασίες για την ποιότητα των στατιστικών αφορούν στην αξιολόγηση της ποιότητας σε όλη την αλυσίδα παραγωγής στατιστικών. Κατά την ανάπτυξη, παραγωγή και διάχυση των στατιστικών της η ΕΛΣΤΑΤ ακολουθεί ομοιόμορφα πρότυπα και εναρμονισμένες μεθόδους στο Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα και εφαρμόζει τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας, όπως η «καταλληλότητα», η «ακρίβεια», η «έγκαιρη υποβολή», η «εμπρόθεσμη υποβολή», η «προσβασιμότητα», η «σαφήνεια», η «συγκρισιμότητα» και η «συνοχή», τα οποία προσδιορίζονται στο άρθρο 12 του Κανονισμού (ΕΚ) 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Μαρτίου 2009, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 2015/759 [2]. Εφαρμόζονται οι κανόνες και αρχές που περιλαμβάνονται στην Πολιτική Ποιότητας της ΕΛΣΤΑΤ [6].

Στις επόμενες Ενότητες γίνεται μια καταγραφή των κατευθυντήριων αρχών και βέλτιστων πρακτικών για τη διασφάλιση της ποιότητας στα διάφορα στάδια της παραγωγής στατιστικών από την ΕΛΣΤΑΤ, έτσι ώστε να παρέχονται στους χρήστες υψηλής ποιότητας στατιστικά προϊόντα και υπηρεσίες που ικανοποιούν τις ανάγκες τους. Οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ θα πρέπει να καταβάλουν συνεχείς προσπάθειες στην ολοένα και πληρέστερη εκπλήρωση όλων των οδηγιών σε αυτή την εγκύκλιο. Η ΕΛΣΤΑΤ θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για τη διασφάλιση των προϋποθέσεων (π.χ. κατάλληλοι ανθρώπινοι πόροι) για την υποστήριξη των ανωτέρω προσπαθειών.

¹ Στις 29 Φεβρουαρίου 2012 εγκρίθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και υπογράφηκε από τον Έλληνα Πρωθυπουργό, καθώς και από τον αρμόδιο Επίτροπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Δέσμευση της Ελλάδας για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές. Η Ελληνική Δέσμευση είναι η πρώτη που υπογράφεται από Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περιλαμβάνει τις δεσμεύσεις της Ελληνικής κυβέρνησης για τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων ώστε να εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της ΕΛΣΤΑΤ και να παράγονται ακριβείς και αξιόπιστες στατιστικές σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και τα διεθνή πρότυπα ποιότητας.

Οι «Οδηγίες Ποιότητας της ΕΛΣΤΑΤ» είναι ένα «ζωντανό» έγγραφο, το οποίο αναπροσαρμόζεται από καιρού εις καιρόν ανάλογα με τις εξελίξεις σε διάφορους τομείς, όπως στην εσωτερική οργάνωση της ΕΛΣΤΑΤ, στους διαθέσιμους πόρους, στη διαθεσιμότητα διοικητικών δεδομένων για την παραγωγή στατιστικών και στην εμφάνιση νέων τεχνολογιών συλλογής, επεξεργασίας και διάχυσης δεδομένων.

Πέραν από την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ποιότητας στα διάφορα στάδια της διαδικασίας παραγωγής στατιστικών και στο σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του στατιστικού έργου της ΕΛΣΤΑΤ από τις εμπλεκόμενες Διευθύνσεις, σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση της ποιότητας σε κάθε στάδιο της διαδικασίας παραγωγής στατιστικών και στο σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του στατιστικού έργου της ΕΛΣΤΑΤ έχει η Ομάδα Εποπτείας και Διαχείρισης της Ποιότητας των Στατιστικών Εργασιών (ΟΕΔΠ) [7], η οποία έχει συσταθεί στην ΕΛΣΤΑΤ και στην οποία συμμετέχει η ανώτατη διοίκηση της ΕΛΣΤΑΤ.

Στις παρούσες οδηγίες, στις περιπτώσεις όπου αναφέρονται πέραν της μιας Διευθύνσεις ως αρμόδιες για κάποιο βήμα στην διαδικασία στατιστικής παραγωγής και στο σύστημα διασφάλισης της ποιότητας του στατιστικού έργου της ΕΛΣΤΑΤ, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων όπου αναφέρεται ανάγκη συνεργασίας με άλλη Διεύθυνση, υπάρχει το ενδεχόμενο ύπαρξης διαφορετικής γνώμης από τις εμπλεκόμενες Διευθύνσεις. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, το θέμα και οι διαφορετικές γνώμες καταγράφονται και εφόσον έχουν εξαντληθεί οι δυνατότητες σύγκλισης των απόψεων των εμπλεκόμενων Διευθύνσεων, το θέμα συζητείται στην ΟΕΔΠ και λαμβάνεται τελική απόφαση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από τον Πρόεδρο της ΕΛΣΤΑΤ.

2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ

Η παραγωγή στατιστικών από την ΕΛΣΤΑΤ περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- Προσδιορισμός της αναγκαιότητας παραγωγής των στατιστικών
- Προγραμματισμός της στατιστικής έρευνας/εργασίας
- Σχεδιασμός της στατιστικής έρευνας/εργασίας
- Συλλογή των στοιχείων
- Επεξεργασία των στοιχείων
- Παραγωγή των στατιστικών
- Διάχυση των στατιστικών
- Αποτίμηση της στατιστικής έρευνας/εργασίας

2.1. Προσδιορισμός της αναγκαιότητας παραγωγής των στατιστικών

Το μεγαλύτερο μέρος των στατιστικών της ΕΛΣΤΑΤ αφορά σε ευρωπαϊκές στατιστικές που καταρτίζονται στο πλαίσιο εφαρμογής ευρωπαϊκών Κανονισμών. Η σχεδιαζόμενη από την ΕΛΣΤΑΤ παραγωγή νέων στατιστικών, σε ετήσια βάση, οφείλεται, κατά ένα μεγάλο μέρος, στην ανάγκη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της προς τη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) και άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς

οργανισμούς. Αυτές εμπεριέχουν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή νέων ευρωπαϊκών Κανονισμών, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με υφιστάμενους Κανονισμούς, τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων, την ενημέρωση βάσεων δεδομένων κλπ.

Έχοντας ως στόχο τη βελτίωση του στατιστικού της προϊόντος και των παρεχόμενων υπηρεσιών της, καθώς και τον εντοπισμό νέων αναγκών και απαιτήσεων για την παραγωγή στατιστικών, η ΕΛΣΤΑΤ πραγματοποιεί ετήσια Συνέδρια Χρηστών και διενεργεί Έρευνα Ικανοποίησης Χρηστών. Με βάση τα σχόλια και τις παρεμβάσεις των χρηστών στα ανωτέρω συνέδρια και τα αποτελέσματα της ανωτέρω έρευνας, η ΕΛΣΤΑΤ προβαίνει στην καταγραφή και ιεράρχηση των αναγκών των χρηστών. Στο πλαίσιο της κατάρτισης του ετήσιου Στατιστικού Προγράμματος της ΕΛΣΤΑΤ καθώς και του τριετούς Ελληνικού Στατιστικού Προγράμματος λαμβάνει χώρα η ιεράρχηση αυτών των αναγκών με βάση τη σημαντικότητά τους για τους χρήστες και την κρισιμότητά τους για το στατιστικό της προϊόν και ακολουθεί η διερεύνηση των δυνατοτήτων ικανοποίησης των αναγκών. Η ΕΛΣΤΑΤ προβαίνει στην ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών, εντάσσοντάς τις στα στατιστικά προγράμματα εργασιών της, με βάση τους διαθέσιμους πόρους της και τις εθνικές και διεθνείς υποχρεώσεις της.

Οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ που παράγουν στατιστικές τηρούν ενημερωμένο κατάλογο των βασικών χρηστών και χρήσεων των στατιστικών τους.

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

Τήρηση ενημερωμένου καταλόγου των βασικών χρηστών και χρήσεων των παραγόμενων στατιστικών (*Όλες οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ που παράγουν στατιστικές και η Διεύθυνση Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων*).

2.2. Προγραμματισμός της στατιστικής έρευνας/εργασίας

Οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ που διενεργούν στατιστικές έρευνες/εργασίες προγραμματίζουν τις εν λόγω έρευνες/εργασίες, είτε αυτές είναι τακτικές είτε έκτακτες (ad hoc).

Ο προγραμματισμός των στατιστικών ερευνών/εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ για ένα συγκεκριμένο έτος αρχίζει το δεύτερο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, οπότε οι ανωτέρω Διευθύνσεις συμπληρώνουν και υποβάλλουν στο Τμήμα Συντονισμού και Προγραμματισμού ερωτηματολόγιο σχετικά με τις νέες στατιστικές που προγραμματίζουν να παράξουν το επόμενο έτος και/ή προγραμματιζόμενες αναθεωρήσεις/καταργήσεις παραγόμενων στατιστικών. Οι απαντήσεις των Διευθύνσεων στο ερωτηματολόγιο λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση, από το Τμήμα Συντονισμού και Προγραμματισμού, σχεδίου του Ετήσιου Στατιστικού Προγράμματος Εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ του επόμενου έτους, το οποίο εγκρίνεται από την ΕΛΣΤΑΤ μέχρι το τέλος Μαΐου του έτους κατάρτισής του.

Οι Διευθύνσεις προγραμματίζουν, επίσης, τις στατιστικές έρευνες/εργασίες τους, στη βάση διακριτών σταδίων, ξεκινώντας από το σχεδιασμό της έρευνας, επιλογή του δείγματος κλπ. μέχρι τη διάχυση των αποτελεσμάτων και την παραγωγή στατιστικού δημοσιεύματος (κατάρτιση Δελτίου Τύπου, παραγωγή και εκτύπωση δημοσιεύματος κλπ.) σε ετήσια βάση μέσω ειδικής εφαρμογής που έχει αναπτυχθεί στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της ΕΛΣΤΑΤ. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα του

ημερολογιακού έτους, καταχωρούνται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις όλες οι στατιστικές έρευνες/εργασίες αρμοδιότητάς τους που έχουν προγραμματισθεί στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος του επόμενου ημερολογιακού έτους (το οποίο είναι διαθέσιμο από το Μάιο του τρέχοντος έτους). Σε αυτό το στάδιο, για κάθε στατιστική έρευνα/εργασία καταχωρείται από την αρμόδια για τη διενέργειά της Διεύθυνση το έτος αναφοράς των στοιχείων, ο τύπος της στατιστικής έρευνας/εργασίας (κανονική, *ad hoc*, πιλοτική) και η περιοδικότητά της (μηνιαία, τριμηνιαία, ετήσια κλπ.). Η αρμόδια Διεύθυνση επιλέγει, επίσης, όλα τα στάδια που είναι απαραίτητα για τη συγκεκριμένη στατιστική έρευνα/εργασία. Για κάθε επιλεγέν στάδιο, ορίζει τις ημερομηνίες έναρξης, λήξης και μέχρι τρεις σημαντικές ημερομηνίες-ορόσημα.

Η παρακολούθηση της πορείας των στατιστικών ερευνών/εργασιών (απολογισμός) γίνεται συνεχώς και η ενημέρωσή της γίνεται σε τακτική βάση (κατά τη διάρκεια του πρώτου δεκαημέρου κάθε μήνα). Σε αυτή τη φάση, για κάθε επιλεγέν στάδιο της στατιστικής έρευνας/εργασίας, η αρμόδια Διεύθυνση ενημερώνει το σύστημα με τις πραγματικές (*actual*) ημερομηνίες έναρξης/ολοκλήρωσης του σταδίου. Αυτό κυρίως γίνεται με την εισαγωγή των πραγματικών ημερομηνιών έναρξης και λήξης από τον υπάλληλο της Διεύθυνσης που είναι αρμόδιος για την ενημέρωση του συστήματος. Στις ημερομηνίες-ορόσημα, ο ανωτέρω υπάλληλος ενημερώνει το σύστημα με τον πραγματικό βαθμό (σε ποσοστό επί τοις εκατό) υλοποίησης του εν λόγω σταδίου της στατιστικής έρευνας/εργασίας. Ο απολογισμός των στατιστικών ερευνών/εργασιών λαμβάνεται υπόψη κατά τον προγραμματισμό τους για το επόμενο έτος.

Επίσης, όλες οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ προβαίνουν σε τριμηνιαία ενημέρωση της υλοποίησης του Ετήσιου Στατιστικού Προγράμματος Εργασιών στο τέλος κάθε τριμήνου του έτους εφαρμογής του, ως προς τις προβλεπόμενες σε αυτό δράσεις αρμοδιότητάς τους.

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Συμπλήρωση μέχρι τις αρχές Μαΐου κάθε έτους του ερωτηματολογίου για τις προγραμματιζόμενες νέες στατιστικές και/ή αναθεωρήσεις/καταργήσεις παραγόμενων στατιστικών (*Όλες οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ που παράγουν στατιστικές*).
- Προγραμματισμός, τον Δεκέμβριο κάθε έτους, όλων των διενεργούμενων στατιστικών ερευνών/εργασιών του επομένου έτους και απολογισμός της πορείας υλοποίησής τους μέσα στο πρώτο δεκαήμερο κάθε μήνα (*Όλες οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ που παράγουν στατιστικές*).
- Τριμηνιαία ενημέρωση της υλοποίησης του Ετήσιου Στατιστικού Προγράμματος Εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ στο τέλος κάθε τριμήνου του έτους εφαρμογής του (*Όλες οι Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ*).

2.3. Σχεδιασμός της στατιστικής έρευνας/εργασίας

Οι στατιστικές έρευνες που διενεργεί η ΕΛΣΤΑΤ διακρίνονται σε απογραφικές και σε δειγματοληπτικές. Η συντριπτική πλειονότητα των ερευνών της ΕΛΣΤΑΤ —όπως άλλωστε και των ερευνών όλων των εθνικών Στατιστικών Υπηρεσιών— είναι

δειγματοληπτικές έρευνες, για λόγους εξοικονόμησης πόρων και ταχύτητας παραγωγής των αποτελεσμάτων.

Οι στατιστικές εργασίες της ΕΛΣΤΑΤ αφορούν στην παραγωγή στατιστικών με τη χρήση διοικητικών δεδομένων, εκτιμήσεων, στατιστικών μοντέλων κλπ.

Ο σχεδιασμός μιας στατιστικής έρευνας/εργασίας περιλαμβάνει τον καθορισμό του πληθυσμού-στόχου στον οποίο θα αναφέρονται τα αποτελέσματά της, των πλαισίων που θα χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή των στοιχείων, της κατάλληλης μεθόδου που θα εφαρμοσθεί για τη συλλογή των στοιχείων, καθώς και των προτύπων και ταξινομήσεων που θα χρησιμοποιηθούν.

2.3.1. Καθορισμός του πληθυσμού-στόχου και των εναλλακτικών πλαισίων για τη συλλογή των στοιχείων

Ο πληθυσμός-στόχος μιας στατιστικής έρευνας/εργασίας πρέπει να καθορίζεται έτσι ώστε η ένταξη κάθε μονάδας του πληθυσμού να μπορεί να προσδιοριστεί σαφώς.

Ο σκοπός, σχεδόν σε κάθε στατιστική έρευνα, είναι η γενίκευση των τελικών αποτελεσμάτων στο σύνολο του πληθυσμού-στόχου. Η γενίκευση, η χρησιμότητα και η ακρίβεια των αποτελεσμάτων μιας δειγματοληπτικής στατιστικής έρευνας απαιτεί τη χρήση ενός σωστού πλαισίου δειγματοληψίας. Τόσο στις απογραφικές όσο και στις δειγματοληπτικές έρευνες η κάλυψη, η πληρότητα, η εγκαιρότητα και η ακρίβεια του πλαισίου είναι καθοριστικοί παράγοντες για την καταλληλότητά του. Είναι, επίσης, σημαντικό να αξιολογείται η σύνδεση των μονάδων του πλαισίου με τις ερευνώμενες μονάδες, καθώς και οι εννοιολογικές διαφορές και ομοιοτητές τους.

Η ποιότητα του πλαισίου αποτιμάται μέσω των συλλεγόμενων στοιχείων. Η υπερκάλυψη (overcoverage) και η υποκάλυψη (undercoverage) του πλαισίου, καθώς και τα σφάλματα στην ταξινόμηση των μονάδων του αποτιμώνται μέσω της χρήσης άλλων πηγών πληροφόρησης. Πληροφορίες προερχόμενες από τις στατιστικές έρευνες ή και από άλλες πηγές όσον αφορά στην εγκαιρότητα και πληρότητα ταχυδρομικών διευθύνσεων και στην ορθότητα της ταξινόμησης των μονάδων λαμβάνονται, επίσης, υπόψη.

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Σαφής καθορισμός του πληθυσμού-στόχου της στατιστικής έρευνας/εργασίας (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων*).
- Εξασφάλιση πλήρους, έγκαιρου και ακριβούς πλαισίου δειγματοληψίας (*Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων, σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας*).

2.3.2. Επιλογή της μεθόδου για τη συλλογή των στοιχείων

Στις περιπτώσεις που η μέθοδος για τη συλλογή των στοιχείων μιας στατιστικής έρευνας/εργασίας καθορίζεται σε ευρωπαϊκό Κανονισμό ή εγχειρίδιο, λαμβάνεται μέριμνα για την πιστή εφαρμογή του σχετικού Κανονισμού ή εγχειριδίου στο σχεδιασμό της.

Όταν η ανωτέρω μέθοδος δεν προβλέπεται σε ευρωπαϊκό Κανονισμό ή εγχειρίδιο η επιλογή της εξαρτάται γενικά από το ερευνώμενο στατιστικό μέγεθος ή τα ερευνώμενα χαρακτηριστικά του πληθυσμού, το βαθμό ομοιογένειας του πληθυσμού, τα διαθέσιμα πλαίσια για τη συλλογή των στοιχείων, τα διαθέσιμα διοικητικά δεδομένα και άλλες βοηθητικές πληροφορίες για τις ερευνώμενες μονάδες, τον τρόπο συλλογής των στοιχείων (π.χ. προσωπική συνέντευξη, συλλογή μέσω τηλεφώνου, ηλεκτρονικού υπολογιστή κλπ.), τα επίπεδα ανάλυσης των παραγόμενων στατιστικών και το απαιτούμενο επίπεδο ακρίβειάς τους στα επίπεδα αυτά, καθώς και τους διαθέσιμους πόρους. Στο πλαίσιο αυτό διερευνώνται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις για τη διενέργεια των ερευνών βέλτιστες μέθοδοι και πρακτικές άλλων χωρών και γίνεται σχετική διαβούλευση με το Τμήμα Μεθοδολογίας, Ανάλυσης και Μελετών της Δ/νσης Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων, το οποίο διεξάγει τη δική του αντίστοιχη διερεύνηση. Επίσης, μπορεί να ζητηθεί η συμβουλή εμπειρογνομόνων του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος. Η εισήγηση (ή σε περίπτωση διαφοροποίησης, οι εισηγήσεις) που αποτυπώνει το αποτέλεσμα συνεργασίας των ανωτέρω Διευθύνσεων για τη μέθοδο που θα ακολουθηθεί συζητείται στην Ομάδα Εποπτείας και Διαχείρισης της Ποιότητας των Στατιστικών Εργασιών πριν ληφθεί η τελική απόφαση, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από τον Πρόεδρο της ΕΛΣΤΑΤ.

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Εφαρμογή των προβλεπόμενων σε ευρωπαϊκούς Κανονισμούς ή εγχειρίδια μεθόδων συλλογής των στοιχείων στατιστικών ερευνών/εργασιών (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων*).
- Επιλογή της μεθόδου συλλογής των στοιχείων στατιστικής έρευνας/εργασίας, όταν αυτή δεν προβλέπεται σε ευρωπαϊκό Κανονισμό ή εγχειρίδιο, λαμβάνοντας υπόψη διάφορους παράγοντες, έτσι ώστε οι παραγόμενες στατιστικές να έχουν το απαιτούμενο επίπεδο ακρίβειας στο επιθυμητό επίπεδο ανάλυσής τους, με βάση τους διαθέσιμους πόρους. Διερεύνηση, στο πλαίσιο αυτό, βέλτιστων μεθόδων και πρακτικών άλλων χωρών και συνεργασία με εμπειρογνώμονες του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (*Πρόεδρος της ΕΛΣΤΑΤ κατόπιν συζήτησης στην Ομάδα Εποπτείας και Διαχείρισης της Ποιότητας των Στατιστικών Εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ επί της εισήγησης που αποτυπώνει το αποτέλεσμα της συνεργασίας της αρμόδιας Διεύθυνσης για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας και της Διεύθυνσης Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων*).

2.3.3 Καθορισμός προτύπων και ταξινομήσεων

Η συλλογή των στοιχείων των στατιστικών ερευνών της ΕΛΣΤΑΤ σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις γίνεται μέσω ερωτηματολογίων (έντυπων και ηλεκτρονικών) και εφαρμογών διαδικτύου (web applications).

Τα ερωτηματολόγια που προορίζονται για τα νοικοκυριά και εκείνα που προορίζονται για επιχειρήσεις δεν διαφέρουν πολύ όσον αφορά στις αρχές σχεδιασμού τους. Στις περιπτώσεις που η δομή ερωτηματολογίων καθορίζεται σε σχετικά εγχειρίδια της Eurostat, ακολουθείται πιστά η δομή αυτή κατά το σχεδιασμό των συγκεκριμένων ερωτηματολογίων.

Κάθε ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει υποχρεωτικά:

- το λογότυπο της ΕΛΣΤΑΤ και τα στοιχεία της αρμόδιας Διεύθυνσης για τη διενέργεια της έρευνας
- τον τίτλο της έρευνας και την περίοδο αναφοράς της
- αναφορά στο νομικό πλαίσιο που διέπει την παροχή των στοιχείων στην ΕΛΣΤΑΤ και την τήρηση του στατιστικού απορρήτου
- πεδίο για τη συμπλήρωση των ανθρωποωρών που απαιτήθηκαν για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου – στην περίπτωση αυτοδιαχειριζόμενων (self-administered) ερωτηματολογίων.
- συνοπτικές οδηγίες.

Το ερωτηματολόγιο μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει:

- πεδίο για την εισαγωγή κωδικού ερωτηματολογίου
- την προθεσμία επιστροφής του συμπληρωμένου ερωτηματολογίου
- πεδίο για τη συμπλήρωση των στοιχείων του ατόμου που παρέσχε τις απαντήσεις

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ταξινομούνται κατά θεματικές ενότητες, είναι σαφείς και δεν αλληλοεπικαλύπτονται. Λαμβάνεται μέριμνα ώστε να ζητούνται από τους ερευνώμενους τα απολύτως απαραίτητα στοιχεία για την παραγωγή των στατιστικών, προκειμένου να περιορίζεται στο μέγιστο δυνατό βαθμό ο διοικητικός τους φόρτος.

Οι οδηγίες συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου είναι σαφείς, συνοπτικές και περιεκτικές, προκειμένου ο ερευνώμενος να αντιλαμβάνεται σαφώς την ερώτηση και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να δοθεί η απάντηση.

Οι αρμόδιες Διευθύνσεις για τη διενέργεια στατιστικών ερευνών καταρτίζουν σχέδια ερωτηματολογίων των ερευνών αρμοδιότητάς τους, τα οποία οριστικοποιούνται μετά από τη σύμφωνη γνώμη της Διεύθυνσης Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων. Σε περίπτωση διαφορετικής γνώμης, το θέμα συζητείται στην ΟΕΔΠ και λαμβάνεται τελική απόφαση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Η βέλτιστη πρακτική που ακολουθείται διεθνώς πριν από την οριστικοποίηση του σχεδίου ενός νέου ερωτηματολογίου είναι η δοκιμή του σε πιλοτική έρευνα. Μέσω αυτής της δοκιμής ελέγχεται, εκτός από το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου, ένας πλήρης κύκλος της επεξεργασίας του (εισαγωγή δεδομένων, κωδικογράφηση, συνέπεια απαντήσεων κλπ.). Κατά τον επανασχεδιασμό ερωτηματολογίων ήδη διενεργούμενων ερευνών λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ άλλων, η εμπειρία από τη προηγούμενη χρησιμοποίησή τους στις σχετικές έρευνες.

Η ΕΛΣΤΑΤ ακολουθεί για την παραγωγή των στατιστικών της τις ευρωπαϊκές ταξινομήσεις που έχουν υιοθετηθεί στο Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα. Παράλληλα, καταρτίζει, όπου απαιτείται για την κάλυψη εθνικών αναγκών, εθνικές ταξινομήσεις, οι οποίες είναι πλήρως συμβατές με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές. Στην τελευταία περίπτωση, η εισήγηση των εμπλεκόμενων Διευθύνσεων συζητείται στην ΟΕΔΠ και λαμβάνεται τελική απόφαση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Υποχρεωτική συμπερίληψη σε κάθε ερωτηματολόγιο του λογότυπου της ΕΛΣΤΑΤ, των στοιχείων της αρμόδιας Διεύθυνσης για τη διενέργεια της έρευνας, του τίτλου και της περιόδου αναφοράς της έρευνας, του νομικού πλαισίου που διέπει την παροχή των στοιχείων στην ΕΛΣΤΑΤ και την τήρηση του στατιστικού απορρήτου, των ανθρωποωρών που απαιτήθηκαν για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου – στην περίπτωση αυτοδιαχειριζόμενων (self-administered) ερωτηματολογίων – καθώς και σαφών, συνοπτικών και περιεκτικών οδηγιών συμπλήρωσής του. Ταξινόμηση των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου κατά θεματική ενότητα και αποφυγή αλληλοεπικάλυψής τους. Περιορισμός των ερωτήσεων στις απολύτως απαραίτητες για την παραγωγή των στατιστικών. Δοκιμή του σχεδίου ενός νέου ερωτηματολογίου σε πιλοτική έρευνα πριν από την οριστικοποίησή του. Επανασχεδιασμός ερωτηματολογίων ήδη διενεργούμενων ερευνών λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την εμπειρία από τη προηγούμενη χρησιμοποίησή τους στις σχετικές έρευνες (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων*).
- Κατάρτιση εθνικών ταξινομήσεων, όπου απαιτείται για την κάλυψη εθνικών αναγκών, οι οποίες είναι πλήρως συμβατές με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές (*Εισήγηση της Διεύθυνσης Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διευθύνσεις που χρησιμοποιούν τις ταξινομήσεις, συζήτηση στην ΟΕΔΠ και λήψη τελικής απόφασης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις*.)

2.4. Συλλογή των στοιχείων

2.4.1. Συλλογή στοιχείων ερευνών

Για την έναρξη της επιτόπιας εργασίας (fieldwork) συλλογής των στοιχείων μιας έρευνας έχουν προηγηθεί τα κατωτέρω βήματα:

- έγκριση ερωτηματολογίου της έρευνας
- υπογραφή απόφασης ανάθεσης και διενέργειας της έρευνας, όπου, μεταξύ άλλων, καθορίζονται οι επιμέρους εργασίες για τη διενέργεια της έρευνας, οι χρόνοι πραγματοποίησής τους, τα στατιστικά όργανα (ιδιώτες συνεργάτες, στατιστικοί ανταποκριτές, υπάλληλοι της ΕΛΣΤΑΤ) που θα χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή των στοιχείων και η αμοιβή τους
- επιλογή των ιδιωτών συνεργατών και/ή στατιστικών ανταποκριτών
- ορισμός και ανάθεση μονάδων ερευνών στους ιδιώτες συνεργάτες και/ή στατιστικούς ανταποκριτές
- ανάπτυξη αλγορίθμων για την πραγματοποίηση αυτοματοποιημένων λογικών ελέγχων και την επικύρωση των στοιχείων της έρευνας
- κατάρτιση οδηγιών για τους ιδιώτες συνεργάτες και/ή στατιστικούς ανταποκριτές
- εκπαίδευση των ιδιωτών συνεργατών και/ή στατιστικών ανταποκριτών
- ενημέρωση, μέσω του ιστοχώρου της ΕΛΣΤΑΤ, για τη διενέργεια της έρευνας, στην περίπτωση νέων ερευνών μεγάλης κλίμακας

- διαβίβαση επιστολής στους ερευνώμενους με σκοπό την ενημέρωσή τους για το σκοπό της έρευνας και την υποχρέωση συμμετοχής τους σε αυτήν.

Οι εμπλεκόμενες Διευθύνσεις για την υλοποίηση των ανωτέρω βημάτων είναι, εκτός από την αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας οι Διευθύνσεις Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων, Διοικητικής Υποστήριξης, Οικονομικής Διοίκησης, Πληροφορικής και Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων.

2.4.2. Χρήση διοικητικών στοιχείων

Η χρήση από την ΕΛΣΤΑΤ διοικητικών στοιχείων για την παραγωγή των στατιστικών της προβλέπεται σαφώς στον ελληνικό Στατιστικό Νόμο 3832/2010, όπως ισχύει [1]. Στον ίδιο νόμο αναφέρεται ρητά η υποχρέωση παροχής στην ΕΛΣΤΑΤ πρόσβασης σε όλες τις διοικητικές πηγές δεδομένων και σε πρωτογενή στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων απόρρητων στοιχείων, καθώς και η υποχρέωση διαβούλευσης με την ΕΛΣΤΑΤ, πριν από την κατάθεση στη Βουλή κάθε διάταξης που αφορά την ΕΛΣΤΑΤ ή τις επίσημες στατιστικές της Χώρας, ή διάταξης με την οποία δημιουργούνται νέες ή αναδιαρθρώνονται διοικητικές πηγές και δημόσια μητρώα ή αρχεία.

Σε μια προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των παραγόμενων στατιστικών, με παράλληλη εξοικονόμηση ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και μείωση του φόρτου των ερευνωμένων (επιχειρήσεων και νοικοκυριών), η ΕΛΣΤΑΤ μεριμνά για την κατά το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση των δεδομένων που είναι διαθέσιμα στις διοικητικές πηγές της Χώρας. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΛΣΤΑΤ παρεμβαίνει στο σχεδιασμό διοικητικών στοιχείων και υπογράφει μνημόνια συνεργασίας με τους φορείς που παράγουν τα εν λόγω στοιχεία και με τους λοιπούς φορείς του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος που συλλέγουν και/ή παράγουν στατιστικά στοιχεία. Στα μνημόνια συνεργασίας εξειδικεύονται τα θέματα πρόσβασης της ΕΛΣΤΑΤ στα ανωτέρω στοιχεία.

Η έναρξη χρήσης διοικητικών στοιχείων από την ΕΛΣΤΑΤ για την παραγωγή στατιστικών προϋποθέτει ότι:

- α) τα συγκεκριμένα στοιχεία έχουν ελεγχθεί όσον αφορά στη συμμόρφωση της ποιότητας και των ορισμών τους με τους στατιστικούς σκοπούς,
- β) έχει ολοκληρωθεί η ανάπτυξη όλων των απαραίτητων εφαρμογών για τη σύνδεση των στοιχείων με τις στατιστικές βάσεις δεδομένων και την παραγωγή των στατιστικών,
- γ) έχουν προηγηθεί όλες οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την ασφαλή λήψη των στοιχείων και την ασφαλή φύλαξη και διακίνησή τους εντός της ΕΛΣΤΑΤ.

Η ΕΛΣΤΑΤ ακολουθεί διεθνή πρότυπα και βέλτιστες πρακτικές για την τήρηση του στατιστικού απορρήτου, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ασφαλής φύλαξη και προστασία απόρρητων στοιχείων που λαμβάνει από τις διοικητικές πηγές, στο πλαίσιο της παραγωγής των στατιστικών της.

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Έλεγχος των διοικητικών στοιχείων όσον αφορά στη συμμόρφωση της ποιότητας και των ορισμών τους με τους στατιστικούς σκοπούς (Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια

της έρευνας/εργασίας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων).

- Ανάπτυξη όλων των απαραίτητων εφαρμογών για τη σύνδεση των διοικητικών στοιχείων με τις στατιστικές βάσεις δεδομένων και την παραγωγή των στατιστικών (Διεύθυνση Πληροφορικής σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας και με τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων).
- Μέριμνα για την ασφαλή λήψη, φύλαξη και διακίνηση των στοιχείων εντός της ΕΛΣΤΑΤ (Διεύθυνση Πληροφορικής και αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας).

2.4.3. Τρόποι συλλογής των στοιχείων

Η ΕΛΣΤΑΤ μεριμνά για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τις σύγχρονες τεχνολογίες συλλογής δεδομένων, έτσι ώστε να βελτιστοποιεί τις σχετικές διαδικασίες, ειδικότερα σε θέματα εξοικονόμησης χρόνου και πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, προβαίνει στην ανάπτυξη ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων και διαδικτυακών εφαρμογών για τη συλλογή στοιχείων.

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων γίνεται είτε από τους ιδιώτες συνεργάτες, στατιστικούς ανταποκριτές και υπαλλήλους της ΕΛΣΤΑΤ, με προσωπική συνέντευξη, είτε από τις ίδιες τις ερευνώμενες μονάδες (αυτοδιαχειριζόμενα ερωτηματολόγια). Στην πρώτη περίπτωση, η επιλογή, τοποθέτηση και ανάθεση μονάδων ερευνών στους ιδιώτες συνεργάτες και στατιστικούς ανταποκριτές γίνεται με αυστηρή εφαρμογή διαδικασιών και κανόνων που περιγράφονται στην Εγκύκλιο της ΕΛΣΤΑΤ για την Εφαρμογή Κανόνων Επιλογής, Τοποθέτησης και Ανάθεσης Μονάδων Ερευνών σε Ιδιώτες Συνεργάτες [8]. Δίνεται βαρύτητα στην κατάλληλη εκπαίδευση και εξοικείωση του ιδιώτη συνεργάτη και του στατιστικού ανταποκριτή με το ερωτηματολόγιο της έρευνας, έτσι ώστε να αποφεύγονται στο μέγιστο δυνατό βαθμό τα σφάλματα του ερευνητή/συνεντεύκτη (interviewer bias). Στη δεύτερη περίπτωση, είναι σημαντικό να παρέχονται στις ερευνώμενες μονάδες σαφείς οδηγίες συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, έτσι ώστε να αποφεύγονται εσφαλμένες ή εκτός θέματος απαντήσεις.

Τα συμπληρωμένα αυτοδιαχειριζόμενα ερωτηματολόγια επιστρέφονται στην ΕΛΣΤΑΤ με διάφορους τρόπους, μέσω ταχυδρομείου, fax, e-mail και διαδικτύου. Σε κάθε περίπτωση, τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια, είτε επιστρέφονται σε έντυπη μορφή είτε επιστρέφονται ηλεκτρονικά, τηρούνται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις της ΕΛΣΤΑΤ σε ασφαλείς αποθηκευτικούς χώρους (φυσικούς και/ή ηλεκτρονικούς), στους οποίους έχουν πρόσβαση μόνον οι αρμόδιοι υπάλληλοι που επεξεργάζονται τα στοιχεία των ερωτηματολογίων για την παραγωγή των σχετικών στατιστικών, σύμφωνα με τους κανόνες ασφαλείας και πρόσβασης που περιλαμβάνονται στις Εγκυκλίους της ΕΛΣΤΑΤ για την Πολιτική Ασφαλείας Πληροφοριακών Συστημάτων Προστασίας Ψηφιακών Δεδομένων [9] και για την Πολιτική για τη Διαχείριση Συμβάντων Ασφαλείας της ΕΛΣΤΑΤ [10].

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Ανάπτυξη ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων και διαδικτυακών εφαρμογών για τη συλλογή στοιχείων, στο μέγιστο δυνατό βαθμό (Διεύθυνση Πληροφορικής σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας).

- Αυστηρή εφαρμογή των θεοπισμένων διαδικασιών και κανόνων για την επιλογή, τοποθέτηση και ανάθεση μονάδων ερευνών στους ιδιώτες συνεργάτες και/ή στατιστικούς ανταποκριτές (*Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης*).
- Κατάλληλη εκπαίδευση και εξοικείωση των ιδιωτών συνεργατών και/ή στατιστικών ανταποκριτών με τα ερωτηματολόγια των ερευνών (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας*).
- Ασφαλής φύλαξη των συμπληρωμένων έντυπων και ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, σύμφωνα με τους κανόνες ασφαλείας και πρόσβασης που περιλαμβάνονται στις σχετικές Εγκυκλίους της ΕΛΣΤΑΤ (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας*).

2.4.4. Αντιμετώπιση της μη απάντησης (*non-response*) σε έρευνες

Η μη απάντηση σε έρευνες χωρίζεται συνήθως σε δύο βασικές κατηγορίες: τη μη απάντηση σε επίπεδο μονάδας (*unit non-response*) και τη μη απάντηση σε επίπεδο ερώτησης (*item non-response*).

Στην περίπτωση της μη απάντησης σε επίπεδο μονάδας τα δεδομένα λείπουν σε σχέση με όλες τις ερευνώμενες μεταβλητές. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε αδυναμία επικοινωνίας με την ερευνώμενη μονάδα, σε άρνηση της ερευνώμενης μονάδας να απαντήσει στο ερωτηματολόγιο, καθώς και σε άλλους λόγους. Στην περίπτωση της μη απάντησης σε επίπεδο ερώτησης, αυτό μπορεί να οφείλεται σε αδυναμία της ερευνώμενης μονάδας να απαντήσει στις συγκεκριμένες ερωτήσεις, λόγω απροθυμίας, άγνοιας κλπ.

Για την παραγωγή αμερόληπτων στατιστικών υψηλής ποιότητας το ποσοστό απάντησης πρέπει να είναι μεγάλο και η δειγματική διακύμανση μικρή. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενδελχούς εξέτασης και σύγκρισης του πλαισίου πληθυσμού και των πλαισίων δειγματοληψίας με τον πληθυσμό-στόχο, σχεδιασμού της συλλογής δεδομένων με βάση στατιστικά κριτήρια, δοκιμής των εργαλείων μέτρησης, συμπεριλαμβανομένου του ερωτηματολογίου, και καλής εκτέλεσης και επιθεώρησης της επιτόπιας εργασίας συλλογής των στοιχείων και της επακολουθούσας επεξεργασίας τους.

Σημαντική συμβολή στην αύξηση του ποσοστού απάντησης έχουν η διαρκής προσπάθεια εντοπισμού μονάδων που εμπίπτουν στην έρευνα με τις οποίες δεν κατέστη δυνατή η επικοινωνία, η διαβίβαση επιστολών υπενθύμισης, καθώς και η εφαρμογή τεχνικών παρακίνησης των ατόμων να μετάσχουν στην έρευνα.

Αναγκαία βήματα (*Αρμόδιες Διευθύνσεις*)

- Ενδελχής εξέταση και σύγκριση του πλαισίου πληθυσμού και των πλαισίων δειγματοληψίας με τον πληθυσμό-στόχο, σχεδιασμός της συλλογής δεδομένων με βάση στατιστικά κριτήρια, δοκιμή των εργαλείων μέτρησης, συμπεριλαμβανομένου του ερωτηματολογίου, και καλή εκτέλεση και επιθεώρηση της επιτόπιας εργασίας συλλογής των στοιχείων και της επακολουθούσας επεξεργασίας τους (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας και Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων*).

- Διαρκής προσπάθεια εντοπισμού μονάδων που εμπίπτουν στην έρευνα με τις οποίες δεν κατέστη δυνατή η επικοινωνία, διαβίβαση επιστολών υπενθύμισης, καθώς και εφαρμογή τεχνικών παρακίνησης των ατόμων να μετάσχουν στην έρευνα (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας*).

2.5. Επεξεργασία των στοιχείων

Η επεξεργασία των στοιχείων περιλαμβάνει τον έλεγχο πληρότητας των πρωτογενών στοιχείων, τη διενέργεια λογικών ελέγχων σε αυτά και την υποκατάσταση ελλειπουσών τιμών μεταβλητών (imputation). Στο στάδιο αυτό περιλαμβάνεται, επίσης, η κωδικογράφηση των στοιχείων και η εισαγωγή τους (data entry) σε βάση δεδομένων. Ωστόσο, λαμβάνεται μέριμνα για τον περιορισμό, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, της χειρωνακτικής εισαγωγής στοιχείων σε βάση δεδομένων, με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τις σύγχρονες τεχνολογίες συλλογής δεδομένων.

Ο έλεγχος πληρότητας και οι λογικοί έλεγχοι αποσκοπούν στον εντοπισμό ελλειπουσών, μη έγκυρων ή ασυνεπών εγγραφών. Οι ελλείπουσες τιμές μεταβλητών μπορεί να οφείλονται είτε στη μη απάντηση σε επίπεδο μονάδας είτε στη μη απάντηση σε επίπεδο ερώτησης. Στην πρώτη περίπτωση η απουσία τιμών αντιμετωπίζεται με επαναστάθμιση (re-weighting) ή με εισαγωγή υποκατάστατων (imputed) τιμών. Οι τιμές αυτές επιλέγονται από ένα σύνολο τιμών της ίδιας μεταβλητής άλλων ερευνώμενων μονάδων που έχουν παρεμφερή χαρακτηριστικά με τη μονάδα που δεν κατέστη δυνατόν να ερευνηθεί ή προκύπτουν βάσει ενός κατάλληλου μοντέλου έτσι ώστε να είναι όσο το δυνατόν ορθότερες σε σχέση με τις πραγματικές αλλά άγνωστες τιμές. Στη δεύτερη περίπτωση η ερευνώμενη μονάδα καλείται να παράσχει την ελλείπουσα πληροφόρηση και όπου αυτό δεν μπορεί να συμβεί εισάγονται υποκατάστατες τιμές, ως ανωτέρω. Η εισαγωγή υποκατάστατων τιμών εισάγει πρόσθετη μεροληψία και για το λόγο αυτό γίνεται μόνον εφόσον έχει εξαντληθεί κάθε πιθανότητα εύρεσης της πραγματικής τιμής.

Για τη διόρθωση μη έγκυρων ή ασυνεπών εγγραφών ζητείται από την ερευνώμενη μονάδα η παροχή των ορθών στοιχείων. Αν αυτό δεν είναι εφικτό ακολουθεί η διαδικασία εισαγωγής υποκατάστατων τιμών.

Η κωδικογράφηση των στοιχείων γίνεται συνήθως αφού έχουν ολοκληρωθεί ο έλεγχος πληρότητας και οι λογικοί έλεγχοι. Για την αποφυγή σφαλμάτων κωδικογράφησης το προσωπικό που αναλαμβάνει την εργασία αυτή είναι ανάλογα εκπαιδευμένο και εφοδιάζεται με σαφείς οδηγίες.

Μετά την κωδικογράφηση ακολουθεί η εισαγωγή των στοιχείων σε βάσεις δεδομένων. Τα εισαγόμενα στοιχεία ελέγχονται ακολούθως για τον εντοπισμό τυχόν σφαλμάτων κατά την εισαγωγή τους.

Για την ταχύτερη και ορθότερη επεξεργασία των στοιχείων, καθώς και την εξοικονόμηση πόρων οι Διευθύνσεις που διενεργούν στατιστικές έρευνες/εργασίες μεριμνούν για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τις σύγχρονες τεχνολογίες συλλογής δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό μεριμνούν για:

- την ανάπτυξη αυτοματοποιημένων ελέγχων πληρότητας και λογικών ελέγχων των πρωτογενών στοιχείων,

- την ανάπτυξη ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων, καθώς και εφαρμογών διαδικτύου για τη συλλογή των στοιχείων, με δυνατότητες ενσωματωμένης κωδικοποίησης των στοιχείων,
- τη χρήση προσωπικών υπολογιστών (π.χ. τύπου tablet) για τη συλλογή στοιχείων, καθώς και OCR readable ερωτηματολογίων για συλλογή και εισαγωγή στοιχείων μέσω σαρωτών (scanners).

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Εισαγωγή υποκατάστατων τιμών μεταβλητών μόνον εφόσον έχει εξαντληθεί κάθε πιθανότητα εύρεσης της πραγματικής τους τιμής (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων*).
- Παροχή ανάλογης εκπαίδευσης και σαφών οδηγιών στο προσωπικό που αναλαμβάνει την κωδικογράφηση ερωτηματολογίων (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας*).
- Έλεγχος των εισαγόμενων σε βάσεις δεδομένων στοιχείων για τον εντοπισμό τυχόν σφαλμάτων κατά την εισαγωγή τους (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας*).
- Αξιοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τις σύγχρονες τεχνολογίες συλλογής δεδομένων (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πληροφορικής*).

2.6. Παραγωγή των στατιστικών

Μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας των στοιχείων ακολουθεί η παραγωγή των στατιστικών.

Στο στάδιο αυτό τα επεξεργασμένα ανωτέρω στοιχεία μετατρέπονται σε στατιστικές, με την εφαρμογή κατάλληλων οικονομετρικών μοντέλων ή εκτιμητικών μεθόδων και διαδικασιών. Στην περίπτωση δειγματοληπτικών ερευνών οι παραγόμενες στατιστικές αφορούν σε εκτιμήσεις των τιμών μεταβλητών (χαρακτηριστικών) του πληθυσμού-στόχου. Οι εν λόγω εκτιμήσεις γίνονται με εφαρμογή κατάλληλων αναγωγικών συντελεστών στις τιμές των ανωτέρω μεταβλητών των μονάδων του δείγματος, οι οποίες (τιμές) έχουν προκύψει από την επεξεργασία των στοιχείων της έρευνας.

Οι παραγόμενες στατιστικές αξιολογούνται ως προς το βαθμό αξιοπιστίας τους, μέσω του υπολογισμού μεγεθών και δεικτών που αποτυπώνουν την ακρίβειά τους (δειγματοληπτικά σφάλματα, σφάλματα μέτρησης, σφάλματα επεξεργασίας, σφάλματα λόγω της μη απάντησης, ποσοστό υποκατάστασης ελλειπουσών τιμών κλπ.). Στην περίπτωση δειγματοληπτικών ερευνών ένα σύνηθες μέτρο του δειγματοληπτικού σφάλματος μιας εκτίμησης είναι το τυπικό σφάλμα ή ο συντελεστής μεταβλητότητάς της.

Οι στατιστικές συγκρίνονται, επίσης, με αντίστοιχες στατιστικές προηγούμενων περιόδων αναφοράς, καθώς και με παρεμφερείς στατιστικές που έχουν παραχθεί από άλλες έρευνες της ΕΛΣΤΑΤ ή από άλλους φορείς του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος. Σε περίπτωση εμφάνισης μη ευλογοφανών αποκλίσεων μεταξύ των στατιστικών κατά τις ανωτέρω συγκρίσεις διερευνώνται και καταγράφονται τα πιθανά

αίτια. Εάν από τη διερεύνηση αυτή εντοπισθούν σφάλματα στα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή των στατιστικών γίνονται οι σχετικές διορθώσεις και παράγονται εκ νέου οι στατιστικές σύμφωνα με τα ορθά στοιχεία.

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Εφαρμογή κατάλληλων εκτιμητικών μεθόδων και διαδικασιών για την παραγωγή των στατιστικών *(Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας, και οι ανωτέρω δύο Διευθύνσεις σε συνεργασία με τη Δ/ση Πληροφορικής)*.
- Αξιολόγηση της ποιότητας των παραγόμενων στατιστικών μέσω του υπολογισμού μεγεθών και δεικτών που αποτυπώνουν την ακρίβειά τους *(Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων, σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας)*.
- Διενέργεια συγκρίσεων των παραγόμενων στατιστικών με παρεμφερείς στατιστικές που έχουν παραχθεί από άλλες έρευνες της ΕΛΣΤΑΤ ή από άλλους φορείς του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, διερεύνηση των αιτίων τυχόν αποκλίσεων και παραγωγή εκ νέου των στατιστικών σε περίπτωση εντοπισμού σφαλμάτων στα πρωτογενή στοιχεία *(Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων)*.

2.7. Διάχυση των στατιστικών

Η διάχυση των στατιστικών της ΕΛΣΤΑΤ γίνεται με πλήρη συμμόρφωση προς τις στατιστικές αρχές της επαγγελματικής ανεξαρτησίας, της αμεροληψίας, της αντικειμενικότητας, της αξιοπιστίας, του στατιστικού απορρήτου και της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, όπως αυτές καθορίζονται με τις διατάξεις του Άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/759 [2] και αναπτύσσονται περαιτέρω στον Κώδικα Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές [3]. Οι κανόνες και αρχές που ακολουθεί η ΕΛΣΤΑΤ για τη διάχυση των στατιστικών της περιλαμβάνονται στην Πολιτική Διάχυσης που έχει καταρτίσει [11].

Η ΕΛΣΤΑΤ παρέχει ταυτόχρονη και ισότιμη πρόσβαση όλων των χρηστών, χωρίς εξαίρεση, στα στατιστικά στοιχεία της. Στατιστικά στοιχεία μιας έρευνας δεν παρέχονται στους χρήστες, χωρίς καμία εξαίρεση, πριν από τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Η ΕΛΣΤΑΤ λαμβάνει, επίσης, όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας του στατιστικού απορρήτου κατά τη διάχυση των στατιστικών στοιχείων.

Η ΕΛΣΤΑΤ προστατεύει στοιχεία συλλεγόμενα για στατιστικούς σκοπούς ή παρεχόμενα από διοικητικές ή άλλες πηγές, που επιτρέπουν την άμεση ή έμμεση αναγνώριση στατιστικών μονάδων (επιχειρήσεων και νοικοκυριών) με την αποκάλυψη εξατομικευμένων πληροφοριών. Τα απόρρητα στοιχεία που συλλέγει για την παραγωγή στατιστικών τα χρησιμοποιεί αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς. Δικαίωμα πρόσβασης στα ανωτέρω απόρρητα στοιχεία έχει αποκλειστικά το προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ που απασχολείται σε στατιστικές δραστηριότητες, στο πλαίσιο του ειδικού τομέα εργασίας του.

Η ΕΛΣΤΑΤ μπορεί να επιτρέπει την πρόσβαση σε απόρρητα στοιχεία σε άλλα πρόσωπα που δεν ανήκουν στο προσωπικό της, στα οποία έχουν ανατεθεί στατιστικές εργασίες για λογαριασμό της, διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση, τη συμμόρφωση των προσώπων αυτών με την αρχή του στατιστικού απορρήτου. Τα ανωτέρω πρόσωπα δεσμεύονται για την τήρηση του στατιστικού απορρήτου των στοιχείων που θα χειριστούν ή στα οποία θα έχουν πρόσβαση στο πλαίσιο της εκτέλεσης των στατιστικών εργασιών, υπογράφοντας σχετική Δήλωση Τήρησης Στατιστικού Απορρήτου.

Σύμφωνα με την Πολιτική Στατιστικού Απορρήτου της ΕΛΣΤΑΤ [12], τα ατομικά στοιχεία των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αντιμετωπίζονται ως εμπιστευτικά σε έναν ορισμένο βαθμό. Ωστόσο, η φύση της εμπιστευτικότητας τους είναι διαφορετική από την εμπιστευτικότητα που χαρακτηρίζει τα ατομικά στοιχεία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα. Ενώ τα ατομικά στοιχεία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα χαρακτηρίζονται ως απολύτως εμπιστευτικά και καλύπτονται αυστηρά από το άρθρο 8 του Νόμου 3832/2010, όπως ισχύει [1], καθώς και από το κεφάλαιο V και την αιτιολογική σκέψη 27 του ευρωπαϊκού Κανονισμού 223/2009, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 2015/759 [2], δεν είναι η ίδια περίπτωση για τα δεδομένα των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όπου υπάρχουν συγκεκριμένες ρυθμίσεις και περιστάσεις, που χαρακτηρίζουν το χειρισμό και την επικοινωνία τους, οι οποίες περιλαμβάνονται στις «Οδηγίες σχετικά με τη χρήση/χειρισμό των δεδομένων των επιμέρους φορέων της Γενικής Κυβέρνησης» [13].

Η ΕΛΣΤΑΤ χορηγεί σε ερευνητές που διενεργούν στατιστικές αναλύσεις για επιστημονικούς σκοπούς, πρόσβαση σε στοιχεία τα οποία καθιστούν δυνατή την έμμεση ταύτιση των στατιστικών μονάδων (επιχειρήσεων και νοικοκυριών). Η πρόσβαση χορηγείται με τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στο Άρθρο 8, παράγραφος 6, του Κανονισμού Στατιστικών Υποχρεώσεων των φορέων του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος [4]. Η διαδικασία για την παροχή πρόσβασης σε εμπιστευτικά δεδομένα για επιστημονικούς σκοπούς και για τη χορήγηση ανωνυμοποιημένων μικροδεδομένων στατιστικών ερευνών περιγράφεται σε σχετική εγκύκλιο της ΕΛΣΤΑΤ [14].

Η ΕΛΣΤΑΤ μεριμνά για τη βελτίωση της μορφής και του περιεχομένου του ιστοχώρου της και άλλων τρόπων διάχυσης των παραγόμενων στατιστικών, έτσι ώστε να εξυπηρετούν τις μεταβαλλόμενες ανάγκες των χρηστών δεδομένων τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς σύμφωνα με τα εξελισσόμενα διεθνή πρότυπα. Στο πλαίσιο αυτό, αναρτά στον ιστοχώρο της για κάθε στατιστική έρευνα/εργασία που διενεργεί μεταδεδομένα, σύμφωνα με το ισχύον κάθε φορά σύστημα παρουσίασης στο Ευρωπαϊκό Στατιστικό Σύστημα, μεθοδολογικά σημειώματα, εκθέσεις ποιότητας, καθώς και εκθέσεις ποιότητας που απευθύνονται σε όλους τους χρήστες (user oriented quality reports). Προβαίνει, επίσης, σε κατάρτιση Δελτίου Τύπου για κάθε νέα στατιστική έρευνα. Το περιεχόμενο των έντυπων δημοσιευμάτων και Δελτίων Τύπου της ΕΛΣΤΑΤ αναμορφώνεται, από καιρού εις καιρόν, έτσι ώστε αυτά να είναι ελκυστικότερα και χρησιμότερα για τους χρήστες, ικανοποιώντας τις μεταβαλλόμενες ανάγκες τους.

Οι αναθεωρήσεις στατιστικών στοιχείων γίνονται σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που περιλαμβάνονται στην Πολιτική Αναθεωρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ [15]. Ειδικότερα όσον αφορά τα θέματα ενημέρωσης των χρηστών επί των αναθεωρήσεων:

- Η ΕΛΣΤΑΤ καταρτίζει και αναρτά στο διαδικτυακό της τόπο χρονοδιάγραμμα για τις προγραμματισμένες αναθεωρήσεις. Επιπλέον, σχετικό κείμενο για τις προγραμματιζόμενες αναθεωρήσεις στατιστικών συμπεριλαμβάνεται στα Ετήσια Στατιστικά Προγράμματα της ΕΛΣΤΑΤ.
- Οι χρήστες ενημερώνονται εγκαίρως για σημαντικά λάθη που εντοπίζονται σε δημοσιευμένες στατιστικές και οδηγούν σε μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις. Τα αναθεωρημένα αποτελέσματα ανακοινώνονται χωρίς καμία καθυστέρηση, με ανοιχτή και διαφανή διαδικασία. Ανακοινώνεται επίσης ο λόγος πραγματοποίησης των μη προγραμματισμένων αναθεωρήσεων.
- Οι μείζονες αναθεωρήσεις και οι μη προγραμματισμένες αναθεωρήσεις στοιχείων συνοδεύονται κατά τη δημοσίευσή τους από σχετική τεκμηρίωση, καθώς και από επικαιροποιημένα αναδρομικά στοιχεία, εάν είναι διαθέσιμα. Πληροφορίες για τις αναθεωρήσεις περιέχονται επίσης στα μεταδεδομένα των ερευνών που δημοσιεύονται στο διαδικτυακό τόπο της ΕΛΣΤΑΤ.
- Η ΕΛΣΤΑΤ ανακοινώνει ουσιαστικές μεθοδολογικές αλλαγές στην κατάρτιση στατιστικών πριν από τη δημοσιοποίηση των στατιστικών που βασίζονται στις νέες μεθόδους.
- Η ΕΛΣΤΑΤ διαβουλεύεται σε τακτά χρονικά διαστήματα με χρήστες στατιστικών στοιχείων, ώστε να ενημερώνεται επί των απόψεών τους αναφορικά με τις πρακτικές αναθεωρήσεων που εφαρμόζει.

Η ΕΛΣΤΑΤ παρέχει χωρίς τίμημα, με επιφύλαξη για τα σχετικά έξοδα ή το κόστος, τα κυριότερα οικονομικά και κοινωνικά στατιστικά στοιχεία τα οποία συλλέγει και επεξεργάζεται και τα αναρτά στο διαδικτυακό της τόπο. Ο υπολογισμός του κόστους και των εξόδων γίνεται με συστήματα και διαδικασίες διάθεσης και τιμολόγησης, που ορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΕΛΣΤΑΤ [16] (άρθρα 13 και 14) και εξειδικεύονται περαιτέρω στην Πολιτική Τιμολόγησης Στατιστικών Προϊόντων [17].

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

- Παροχή ταυτόχρονης και ισότιμης πρόσβασης όλων των χρηστών, χωρίς εξαίρεση, στα στατιστικά στοιχεία. Μη παροχή στατιστικών στοιχείων ερευνών σε χρήστες πριν από τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων των ερευνών/στατιστικών εργασιών (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας και Διεύθυνση Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων*).
- Μέριμνα για την προστασία του στατιστικού απορρήτου των στοιχείων κατά τη διάχυση των στατιστικών, εφαρμόζοντας πλήρως τις σχετικές διατάξεις στο ευρωπαϊκό και εθνικό στατιστικό νομοθετικό πλαίσιο (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας και Διεύθυνση Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων*).
- Εφαρμογή της Πολιτικής Αναθεωρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ κατά τις αναθεωρήσεις στατιστικών (*Αρμόδια Διεύθυνση για τη διενέργεια της έρευνας/εργασίας*).

- Κοστολόγηση του στατιστικού προϊόντος σύμφωνα με συστήματα και διαδικασίες διάθεσης και τιμολόγησης, που ορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της ΕΛΣΤΑΤ και εξειδικεύονται περαιτέρω στην Πολιτική Τιμολόγησης Στατιστικών Προϊόντων *(Διεύθυνση Στατιστικής Πληροφόρησης και Εκδόσεων σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διευθύνσεις για την παραγωγή του στατιστικού προϊόντος)*.

2.8. Αποτίμηση της στατιστικής έρευνας/εργασίας

Στο στάδιο αυτό, τα μεγέθη και οι δείκτες που υπολογίζονται κατά την παραγωγή των στατιστικών με σκοπό την αξιολόγηση του βαθμού αξιοπιστίας τους σε συνδυασμό με τους διατεθέντες πόρους χρησιμοποιούνται για τη συνολική αποτίμηση της στατιστικής έρευνας/εργασίας και για την ανάλυση της αποτελεσματικότητας κόστους. Η εργασία αυτή παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τη βελτίωση της μεθόδου και του τρόπου διενέργειας της έρευνας.

Η αποτίμηση της στατιστικής έρευνας/εργασίας λαμβάνει χώρα μετά την ολοκλήρωσή της (σε ετήσια βάση για μηνιαίες, τριμηνιαίες και ετήσιες έρευνες) και αξιολογεί την εφαρμογή των ανωτέρω οδηγιών

Αναγκαία βήματα (Αρμόδιες Διευθύνσεις)

Αποτίμηση της στατιστικής έρευνας / εργασίας μετά την ολοκλήρωσή της (σε ετήσια βάση για μηνιαίες, τριμηνιαίες και ετήσιες έρευνες) με αξιολόγηση της εφαρμογής των ανωτέρω οδηγιών *(Ομάδα Εποπτείας και Διαχείρισης της Ποιότητας των Στατιστικών Εργασιών της ΕΛΣΤΑΤ κατόπιν εισήγησης της Διεύθυνσης Οργάνωσης, Μεθοδολογίας και Διεθνών Σχέσεων)*.

Βιβλιογραφία

1. Στατιστικός Νόμος 3832/2010, όπως τροποποιηθείς ισχύει.
http://www.statistics.gr/documents/20181/300673/StatLaw3832_GR_30072015.pdf/7987f96c-e2fa-475f-bfb6-21004d098d13
2. Κανονισμός (ΕΚ) 223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 2015/759.
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02009R0223-20150608&from=EN>
3. Κώδικας Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές (2011).
http://www.statistics.gr/documents/20181/1196143/code_of_practice_gr.pdf/c0421646-49ed-47be-b031-6d124dd44d14
4. Κανονισμός Στατιστικών Υποχρεώσεων των φορέων του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος (ΕΛΣΣ) (2016).
http://www.statistics.gr/documents/20181/300673/Regulation_on_Statistical_Obligations.pdf/a7616a0c-921f-4997-804e-0f958fdda6a7
5. Δέσμευση για την Εμπιστοσύνη στις Στατιστικές (Νόμος 4051/2012).
http://www.statistics.gr/documents/20181/300673/Law4051_2012_06082014.pdf/c517eef8-378e-4b00-a3d7-2074bcd90f1f
6. Πολιτική Ποιότητας της ΕΛΣΤΑΤ (2013).
<http://www.statistics.gr/documents/20181/9b4d2860-539c-4e94-8e69-71794e08d636>
7. Εγκύκλιος για την Ομάδα Εποπτείας και Διαχείρισης της Ποιότητας των Στατιστικών Εργασιών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (2014). (διαθέσιμη στο *intranet* της ΕΛΣΤΑΤ)
http://athens-intra/Lists/Announcements/Attachments/933/Εγκύκλιος%20ΟΕΔΠ_1_7_2014.pdf
8. Εγκύκλιος Εφαρμογής Κανόνων Επιλογής, Τοποθέτησης και Ανάθεσης Μονάδων Ερευνών σε Ιδιώτες Συνεργάτες (Ιανουαρίου - Αυγούστου 2017).
http://www.statistics.gr/documents/20181/2501081/idiotes_synergates_egyklios_2017.pdf/56c5065b-98cb-4cf5-aa7a-98e4e9e433c1
9. Εγκύκλιος Πολιτικής Ασφαλείας Πληροφοριακών Συστημάτων Προστασίας Ψηφιακών Δεδομένων (2014). (διαθέσιμη στο *intranet* της ΕΛΣΤΑΤ)
<http://athens-intra/Lists/Announcements/Attachments/940/ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ.PDF>
10. Εγκύκλιος Πολιτικής για τη Διαχείριση Συμβάντων Ασφαλείας της ΕΛΣΤΑΤ (2014). (διαθέσιμη στο *intranet* της ΕΛΣΤΑΤ)
<http://athens-intra/Lists/List/Attachments/105/elstat-incident-mamagement.pdf>

11. Πολιτική Διάχυσης της ΕΛΣΤΑΤ (2016).
http://www.statistics.gr/documents/20181/1609796/Dissemination_Policy_of_ELSTAT_gr.pdf/b0657f76-1c19-4d66-bfa1-bb516eb37b6b
12. Πολιτική Στατιστικού Απορρήτου της ΕΛΣΤΑΤ (2016).
http://www.statistics.gr/documents/20181/1609796/ELSTAT_Statistical_Confidentiality_Policy_GR.pdf/29a02552-8b6f-4a3a-8c56-411c436aa61f
13. Οδηγίες σχετικά με τη χρήση/χειρισμό των δεδομένων των επιμέρους φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (2017). (διαθέσιμες στο intranet της ΕΛΣΤΑΤ)
<http://athens-intra/Lists/Announcements/Attachments/1685/Οδηγίες%20για%20τη%20χρήση%20των%20δεδομένων%20των%20επιμέρους%20φορέων%20της%20Γενικής%20Κυβέρνησης.pdf>
14. Εγκύκλιος για την παροχή πρόσβασης σε εμπιστευτικά δεδομένα για επιστημονικούς σκοπούς και τη χορήγηση ανωνυμοποιημένων μικροδεδομένων στατιστικών ερευνών (2014). (διαθέσιμη στο intranet της ΕΛΣΤΑΤ)
<http://athens-intra/Lists/Announcements/Attachments/932/ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ%20ΓΙΑ%20ΠΑΡΟΧΗ%20ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ%20ΣΕ%20ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΑ%20ΔΕΔΟΜΕΝΑ%20ΓΙΑ%20ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥΣ%20ΣΚΟΠΟΥΣ.PDF>
15. Πολιτική Αναθεωρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ (2013).
<http://www.statistics.gr/documents/20181/c9d89f00-8f9a-4b2d-acd7-97928aac82bf>
16. Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (2012).
http://www.statistics.gr/documents/20181/300673/ELSTAT_REGULATION_GR/07c8e620-32aa-4d79-9d37-1b24de9e5384
17. Εγκύκλιος Πολιτικής Τιμολόγησης Στατιστικών Προϊόντων (2014).
http://www.statistics.gr/documents/20181/300673/web_pricelist.pdf/fd00654f-bc22-4931-8090-a0f5e3b087dd
18. Quality guidelines (2007). *Central Statistical Bureau of the Republic of Latvia*.
http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/dokumenti/item_file_5445_item_file_5138_kvalitatesvadlinijas2007_anglu.pdf
19. Quality guidelines for official statistics 2nd Revised Edition (2007). *Statistics Finland*.
http://www.stat.fi/meta/qg_2ed_en.pdf